

Pohorelský hlásnik

400

rokov prvej písomnej zmienky
1612-2012

Pohorelá

informačné noviny Obce Pohorelá; ročník VIII.; FEBRUÁR 2012; - ZADARMO -

Rozšírenie pokrytia signálom Orange

Dňa 11.12.2011 bol v Pohorelej do prevádzky spustený nový vysielateľ GSM, ktorý šíri signál mobilného operátora ORANGE.

Vysielač je postavený na základe zmluvy o prenájme na súkromnom pozemku (v lokalite pod Skalkou neďaleko cintorína). Kvalitným signálom by už v súčasnosti mala byť pokrytá Pohorelá i Pohorelská Maša kde dochádzalo k častým výpadkom signálu, ako aj väčšina územia vyšného konca, kde doteraz nebol takmer žiadny signál. Spoločnosť Orange Slovensko a.s. pristúpila k výstavbe vysielateľa na základe urgencii Obecného úradu v Pohorelej a hlavne osobných jednani starostu obce Ing. Jozefa Kalmana a za výdatnej pomoci Mgr. Martina Krekáča (ktorý má veľmi blízky vzťah k našej obci) podporených petíciou občanov a náštevníkov našej obce.

Foto: J.Pompura

Kamerový systém v prevádzke

Koncom mesiaca november bol do skúšobnej prevádzky spustený bezpečnostný kamerový systém.

Obecný úrad v Pohorelej bol úspešný v minulom roku so svojim projektom „Bezpečná Pohorelá“ a Radou vlády SR pre prevenciu kriminality nám bola schválená dotácia zo Štátneho rozpočtu SR vo výške 8.000€. Cieľom projektu „Bezpečná Pohorelá“ je prispieť k zvýšeniu bezpečnosti obyvateľov i návštevníkov obce Pohorelá, k lepšej a kvalitatívnejšej ochrane ich života, zdravia a majetku, k ochrane verejného majetku, ako aj k zlepšeniu celkového verejného poriadku v obci Pohorelá.

V rámci tohto projektu bol v roku 2011 vybudovaný základný monitorovací kamerový systém – 4 kamery a lokálny PC server.

Projekt vo výške 9.600,- € bol financovaný z dotácie zo štátneho rozpočtu SR na zabezpečenie úloh prevencie kriminality (8.000,- €) a z vlastných zdrojov z rozpočtu obce (1.600,- €).

Za účelom zabezpečenia prevencie kriminality boli v obci rozmiestnené monitorovacie kamery v centre obce, v lokalite „Na Sihle“ a v športovom areáli.

Kamery boli rozmiestnené tak, aby monitorovali lokality, kde dochádza najčastejšie k prejavom vandalizmu a rušeniu nočného pokoja.

Lokálny PC server (záznamové zariadenie) zaisťuje jednak reálne monitorovanie, uchovávanie záznamov a tiež vzdialenú komunikáciu.

Potravinová pomoc bude predĺžená do mája 2012

Zástupkyňa riaditeľa Potravinovej banky Slovenska p.Karlíkova v telefonickom rozhovore s predsedkyňou horehronského regionálneho ZMOSu p.T.Čontofalskou oznámila, že potravinová pomoc bude predĺžená do mája 2012.

Potravinová banka zatvára distribučné sklady, pretože Ministerstvo pôdohospodárstva SR jej neposkytlo finančné prostriedky na úhradu faktúr distribútorom potravinovej pomoci, teda aj distribučnému skladu Prievidza odkiaľ mala byť potravinová pomoc pre okres Brezno dovezená. Potravinová banka podľa slov majiteľa distribučného skladu p. Pavlíčka z Prievidze mu dlhuje cca 66,4 tis. € (cca 2 mil. Sk).

T.Čontofalská sa v mene Regionálneho ZMOSu listom obrátila na ministra Z.Simona o pomoc a riešenie tohto problému.

Obecný úrad v Pohorelej v súčasnosti eviduje vyše 400 žiadostí obyvateľov Pohorelej o potravinovú pomoc (vyše 300 nepracujúcich poberateľov starobného, predčasného, invalidného dôchodku, ktorých výška nepresahuje 305,00 eur a vyše 100 poberateľov dávky v hmotnej núdzi a osôb na hranici životného minima).

**Upozorňujeme vodičov,
aby zbytočne neparkovali
svoje motorové
vozidlá na miestnych
komunikáciách a ne-
tvorili tak prekážku pri
pluhovaní a posype!
Taktiež žiadame občanov,
aby nevyvážali a nevyhadzovali
sneh na cesty a nekomplikovali
tým zimnú údržbu, ako
aj samotnú dopravu!**

Krasokorčuľarska exhibícia
na zamrznutom potoku

Foto: J.Pompura

Aj tento rok môžete prispieť 2% z Vašich daní na verejnoprospešné aktivity neziskových organizácií - na podporu kultúry, športu a aktivít v našej obci.

O 2% Vašich daní sa tento rok v našej obci uchádzajú:

Občianske združenie

OPORA Pohorelá,

Kpt.Nálepku 291, 976 69 Pohorelá,
IČO: 37891324

Občianske združenie PLŤ,

Pohorelská Maša 84, 976 69 Pohorelá,
IČO: 37824856

Rodičovské združenie

pri základnej škole Pohorelá,

Kpt.Nálepku 852, 976 69 Pohorelá,
IČO: 37950835

Slovenský kosecký spolok,

Jesenského 126, 976 69 Pohorelá,
IČO: 45025118

Telovýchovná jednota

Mladosť Pohorelá,

Pohorelá, 976 69 Pohorelá,
IČO: 17060711

**SAMI ROZHODNITE,
KTO POTREBUJE VAŠE DANE**

PODUJATIA V POHORELEJ

Memoriál pohorelských rubárov
56. výročie obetí lavínového nešťastia
v Kulichovej doline v roku 1956
**XVIII. MAJSTROVSTVÁ POHORELEJ
V NOHEJBALÉ**
TROJČLENNÝCH DRUŽSTIEV
v sobotu 3. marca 2012
o 9³⁰ hodine v telocvični ZŠSMŠ
(prezentácia 9^{00-9³⁰})
8³⁰ hod. - pietny akt v miestnom cintoríne pri hrobch
tragicky zosnulých lesných robotníkov.

Termíny zberu komunálneho odpadu

8.febr.	22.febr.	7.marec	21.marec
---------	----------	---------	----------

Ziadať občanov, aby si nádoby
vyložili pred brány už deň vopred,
pretože sa zbiera od 7:00 hod.!

Termíny zberu plastov

7.-8. február	6.-7. marec
---------------	-------------

Ziadať občanov, aby vykladali len
plné a zaviazané vrecia.
(Nezabudnite plastové fľaše
stlačiť, aby sa zmenšil ich objem)

Stolnotenisový turnaj

Za účasti 16 hráčov sa v piatok 6. januára 2012 uskutočnil Majstrovstvá Pohorelej v stolnom tenise, ktoré usporiadalo OZ OPORTA Pohorelá. Z napínavých súbojov za zelenými stolmi v troch skupinách základnej časti vzišla finálová šesťka. I tu odohrali zápasy systémom „každý s každým“. Aj keď všetci hráči predviedli vysoko kvalitnú hru, vyvrcholením turnaja však bol posledný zápas, v ktorom sa rozhodovalo aj o celkovom víťazovi. V napínavej štvorsetovej dráme zvíťazil (čím aj s maximálnym počtom bodov získal titul Majster Pohorelej) Laco Pompura nad celkovo druhým Jánom Buvalom. Na treťom mieste skončil Stano Tešlár, pred štvrtým Michalom Tlučákom, piatym Jozefom Kanošom ml. a šiestym Jozefom Hazákom.

Medzi juniormi získal titul Dominik Tešlár víťazstvom nad Danielom Pompurom.

Obdiv nad predvedenými športovými výkonmi si zaslúžia všetci účastníci. Za podporu a pomoc ďakujeme f. MONAREX a Komunálnej poisťovni, ako aj darcom 2% dane z príjmov.

- J.P. -

Zľava: S. Tešlár (3.miesto), J. Buvala (2.miesto), L. Pompura (1.miesto)

Minifutbalový turnaj

TJ Mladosť Pohorelá usporiadala v sobotu 7. januára 2012 v miestnej telocvični Novoročný turnaj v minifutbale 3-členných družstiev. Zúčastnilo sa 6 mužstiev. Hralo sa systémom každý s každým, odohratých bolo 15 zápasov. Diváci si prišli na svoje a videl kus zo športového umenia zúčastnených športovcov.

Konečné poradie:

1. CCCP, 15 bodov (Kalman J., Gálik J., Ciper J.)
2. KPT. Nálepku - 12 b. (Krupa J., Zibřík J., Marko S.)
3. DESTIL, 5 b. (Kanoš J., Pompura M., Tlučák J.)
4. ORLOVÁ, 4 b. (Kalman Š., Lysina A., Kamzík O.)
5. DRINK TEAM - 4 b. (Prč M., Prč S., Tešlár I.)
6. JRD - 3 b. (Tlučák R., Pompura I., Máder M.)

Zvíťazil šport a dobrá nálada.

- R. Tlučák -

Foto: K. Baranová

Výzva na uzavretie zmlúv o odvádzaní odpadových vôd verejnou kanalizáciou

Ziadať občanov, ktorí sú napojení na skolaudovanú verejnú kanalizáciu – týka sa to občanov ulíc Kpt. Nálepku, Jesenského, Za Vřšok (horná časť), Nová, Športová, Sihla, Jánošíkova, Pod Brezinou a dolná časť ul. Clementisovej, aby doručili podpísané zmluvy o odvádzaní odpadových vôd verejnou kanalizáciou do 31.3.2012 v stránkových hodinách na Obecný úrad v Pohorelej (vybavuje p. Majkuthová). Zmluvy Vám budú doručené do poštových schránok. Cena za odvedenie a čistenie odpadových vôd v súlade s rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví bola Obecným zastupiteľstvom v Pohorelej schválená od 1.1.2012 vo výške 0,32 €/m³. Množstvo odvedenej odpadovej vody sa bude zisťovať z faktúr za dodanú vodu.

Pri tejto príležitosti znovu pripomíname, že do tejto kanalizácie JE ZAKÁZANÉ ODVÁDZAŤ DAŽDOVÉ VODY. Zároveň upozorňujeme, že **pripojenie na existujúcu verejnú kanalizáciu je zákonnou povinnosťou**. Takže domácnosti a podnikateľské prevádzky, ktoré sa zatiaľ na kanalizáciu nenapojili, doručia na Obecný úrad v Pohorelej *Žiadosti o napojenie*. Domácnosti, ktoré sa na kanalizáciu nenapoja, budú musieť spôsob likvidácie odpadových vôd dokladovať oprávneným orgánom ochrany životného prostredia.

Záznam o výsledku kontroly

Na základe Uznesenia Obecného zastupiteľstva obce Pohorelá zo zasadnutia, konaného dňa 22. 9. 2011 písmeno B, bod 6, odst. c, vykonať kontrolu mzdových záležitostí zamestnancov OcÚ a porovnať počet zamestnancov s ostatnými obcami Horehronia a percentuálny podiel finančných prostriedkov na mzdy Vám predkladám záznam o výsledku vykonanej kontroly:

T. č. pracuje na OcÚ Pohorelá 5 pracovníkov, z toho 4 na plný pracovný úväzok a 1 pracovníčka na skrátený pracovný úväzok 0,8 a matrikárika - úväzok 0,2 refunduje ObÚ Brezno.

Uvedení pracovníci sú odmeňovaní v zmysle zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v súlade s kolektívnou zmluvou a nariadením vlády SR č. 578/2009 Z. z. a v súlade s uvedenými právnymi normami sú zatriedení do príslušnej platovej triedy (podľa vykonávanej práce a dosiahnutého najvyššieho stupňa vzdelania) a platového stupňa (podľa dĺžky odbornej praxe).

Na OcÚ tiež pracuje 1 pracovníčka, ktorá je zamestnaná na základe Dohody s ÚPSVaR Brezno. Podľa § 50a zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov prepláca ÚPSVaR odvody za zamestnávateľa a tiež za zamestnanca.

Mzdy a odvody zamestnancov Obecného úradu v Pohorelej v roku 2010 činili 4,39 % z celkových výdavkov rozpočtu obce (mimo mzdových výdavkov na ZŠ).

Pre porovnanie uvádzam počet zamestnancov v susedných obciach:

obec	počet obyvateľov	počet zamestnancov
Telgárt	1532	4
Šumiac	1370	4
Pohorelá	2350	6
Heľpa	2753	9 (+ spol.úrad na úseku opatr. služby)
Závadka nad Hronom	2400	5 (+ 1 ext. správca výpočt. techniky)
Polomka	3000	7 (+ prevádzkárne)

(správa predložená Obecnému zastupiteľstvu dňa 15.12.2011)

predkladá: Mária Pohančaniková - hlavný kontrolór obce Pohorelá

Pohár starostu získali Brežňania

V sobotu 21. januára 2012 sa uskutočnil za účasti piatich družstiev už 19. ročník volejbalového turnaja neregistrovaných hráčov o „Putovný pohár starostu obce Pohorelá“. Turnaj sa hral systémom každý s každým, kde v rozhodujúcom stretnutí s Revúcou - víťazom posledných dvoch ročníkov - vyhrali muži z Brezna v pomere 2:1 a bez prehry sa stali víťazmi turnaja a putovného pohára, ktorý na záver odovzdala rodáčka z Pohorelej - poslankyňa NR SR Mgr. Bibiána Obrimčáková, rodená Kamzíková.

Konečné poradie: 1. Brezno, 2. Revúca, 3. Bravácovo, 4. Závadka n.Hr., 5. Pohorelá

Na záver treba poďakovať organizátorom a starostovi obce Pohorelá za organizačne perfektné zvládnutý turnaj, divákom počas zápasov za skvelú búrlivú atmosféru, zúčastneným družstvám za kvalitné výkony a už teraz sa tešíme o rok na volejbalový dvadsiaty ročník.

- Jozef Tokár -

Reprezentanti Pohorelej (Foto: Archív B. Obrimčákovskej)

Víťazi turnaja

Zľava: J. Hazák, M. Tlučák, J. Šajša, J. Tlučák, K. Pletka, L. Lihan, J. Kanoš, P. Pletka, B. Obrimčáková, J. Kalman, M. Buvala, L. Janoška

Organizátori turnaja OZ OPORTA Pohorelá a Obecný úrad v Pohorelej ďakujú za pomoc a podporu Mgr. B. Obrimčákovskej, Urbáru Pohorelá a darcom 2% dane z príjmu.

V sobotu 10. marca 2012 sa uskutočnia voľby do Národnej rady Slovenskej republiky

V obci Pohorelá boli vytvorené 3 volebné okrsky:

1. volebný okrsk zahŕňa voličov s trvalým pobytom na uliciach: Clementisova, Hviezdoslavova, Jemenského, Kpt.Nálepku (súp.č. 1 až 259), Za Hronom a Za Vřšok;
- volebná miestnosť sa nachádza v Základnej škole Pohorelá v strednom učebnom pavilóne (na prízemí)
2. volebný okrsk zahŕňa voličov s trvalým pobytom na uliciach: Jánošíkova, ulica Kpt.Nálepku (súp. č. 260 až 316), M.R.Štefánika, Nová, Orlová, Partizánska, Pod Brezinou, Školská, Športová a Za potokom;
- volebná miestnosť sa nachádza v Základnej škole Pohorelá v strednom učebnom pavilóne (na prízemí)
3. volebný okrsk zahŕňa voličov s trvalým pobytom v miestnej časti Pohorelská Maša;
- volebná miestnosť sa nachádza v budove Lesnej správy Pohorelá (Pohorelská Maša č. 81)

Starosta obce v zmysle § 14 ods.2, písm. c) zákona NR SR č. 333/2004 Z.z. o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov do funkcie zapisovateľiek OVK menoval pracovníčky OÚ Pohorelá: A.Syčovou, Bc. J.Tkáčikovou a J.Majkuthovú.

Zapisovateľ okrskovej volebnej komisie plní funkciu odborného poradcu OVK. Zapisovateľ OVK zároveň zabezpečuje organizačné a administratívne záležitosti súvisiace s prípravou a priebehom rokovania okrskovej volebnej komisie. Pri rokovaní volebnej komisie má zapisovateľ poradný hlas.

V súlade s §13 ods. 3 v spojení s § 17 ods. 1 Zákona NR SR č. 333/2004 o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov využilo svoje právo a v zákonom stanovenej lehote (do polnoci 15. januára 2012) do volebných okrskov v obci Pohorelá delegovalo členov do okrskových volebných komisií 14 politických strán.

Prvé zasadnutie okrskových volebných komisií sa uskutočnilo 25.1.2012 na Obecnom úrade v Pohorele. Na tomto zasadnutí sa členovia komisie zložili zákonom predpísaný sľub. Boli im poskytnuté základné informácie o priebehu volieb a o povinnostiach a právach okrskových volebných komisií. Členovia komisií boli poučení o povinnosti zachovávať mlčanlivosť o osobných údajoch, s ktorými prídu do styku. Žrebovaním boli určení predsedovia a podpredsedovia komisií.

1. OVK: predsedkyňa – J.Šágiová, podpredseda – M.Mucha, členovia - Ing. A. Baksová, D.Čupka, E.Fiľo, J.Hazák, M.Kalman, A.Lakandová, D.Mikolajová, Mgr. M. Mikolajová, Bc. J.Nanjáš, K.Šulej, J.Vojtko

2. OVK: predseda – C.Syč, podpredseda – J.Šulej, členovia – E. Ďurajdová, E.Jánošíková, Mgr. B. Janoška, Mgr. E.Janošková, O. Paroš, A.Prčová, Bc. J.Syčová, E. Šági, J.Vojtková

3. OVK: predsedkyňa – K.Patorajová, podpredseda – Ing.D.Holko, členovia – J.Ďurajda, A. Hlaváčik, J.Janoška, Ing. J.Janoška, D.Majkuthová, R.Mešťan, R.Obložinská, M.Rašiová

Volič, ktorý v čase volieb nebude môcť voliť vo volebnom okrsku, v zozname ktorého je zapísaný, môže požiadať o vydanie voličského preukazu.

Voličské preukazy sa budú vydávať na Obecnom úrade v Pohorele (Bc.J.Tkáčiková) **od 9. februára do 8. marca 2012** (v čase úradných hodín). Žiadosť o vydanie voličského preukazu podáva volič osobne alebo prostredníctvom splnomocnenej osoby. Voličský preukaz oprávňuje k voľbe v ktoromkoľvek volebnom okrsku na Slovensku. Voličský preukaz je platný iba s občianskym preukazom.

Obecný úrad v uplynulých dňoch doručil všetkým 1941 oprávneným voličom s trvalým pobytom v Pohorele a miestnej časti Pohorelská Maša *Oznámenie o čase a mieste konania volieb a Zoznam zaregistrovaných kandidátov*. V prípade, že Vám toto *Oznámenie* nebolo doručené, môžete si overiť na obecnom úrade v mieste svojho trvalého bydliska, či ste zapísaní v zozname oprávnených voličov.

Pred 50 rokmi zomrel Max Švabinský

(celým menom Maximilian Theodor Jan Švabinský), český maliar a rytec - jeden z najvýznamnejších českých umelcov dvadsiateho storočia, uznávaný pre svoju neobyčajnú kresliarsku zručnosť a rozmanitosť grafických techník. Narodil sa 17. septembra 1873 v Kroměříži a zomrel 10. februára 1962 v Prahe.

Už počas štúdiá na pražskej Akadémii výtvarných umení sa preslávil precíznosťou a vysokou kvalitou svojej portrétnej práce. Celoživotná tvorba tohto umelca bola inšpirovaná prírodou. Max Švabinský bol dôsledným zástancom realizmu, ktorý má zaviesť človeka do prírody, ukázať mu jej krásu a naučiť ho túto krásu vnímať. Každé leto opúšťal pražský ateliér a obnovoval a prehľboval lásku k prírode a vidieckemu životu. **Tridsiate roky minulého storočia trávieval pravidelne v miestnej časti Pohorelská Maša.**

Už ako chlapec vášnivo zbieral motýle a láska k motýľom mu ostala na celý život. K jeho najobľúbenejším patrili vidlochovosť feniklová a hlavne jasoň červenooký (Parnassius apollo), „*motýľ priam goticky krásny, biely, okraje krídiel priehľadné ako tenký japonský papier, čierne zamotové škvryny, na spodných krídlach dve červené oká.*“ Prvé stretnutie s týmto motýľom sa udialo práve v Pohorelskej Maši na voňajúcej, slnkom zaliatej stráni na úbočiach Gindury. Považoval ho za malý zázrak. Od tej chvíle ho častokrát kreslil, ako letí, ako saje nektár a odpocíva na pichliach. Nadpozemská krásna jasoňa, ale aj úmernená Hrona, jagot čistej iskriavej vody padajúcej z hate, majestátny park obklopujúci coburgovskú vilu – jeho letné sídlo, to všetko mu možno pripomína krajinu detstva a núti ho rok čo rok znova sa sem vracieť. Mal výraznú záľubu zaľudňovať krajinu, ktorú maloval. Prírodu sa snažil spájať s človekom. Ľudské postavy či portréty kreslieval vždy podľa živých modelov, väčšinou zo svojho najbližšieho okolia. Portrétoval mnohé významné osobnosti tej doby. Spoločne s Janom Preislerom, Antonínom Slavičkom a Milošom Jiránkom patrí ku generácii umelcov, ktorí položili základy českého moderného výtvarného umenia dvadsiateho storočia. Max Švabinský sa veľkou mierou podieľal aj na zviditeľnení českého výtvarného umenia v celej Európe. V roku 1937 sa dostalo v oblasti bankoviek medzinárodného ocenenia na výstave umenia v Paríži jeho tisícokorune z roku 1934. Bol tvorcom návrhov farebných okien Katedrály sv.Víta. Zomrel v roku 1962 vo veku osemdesiatosem rokov. Štyri roky predtým daroval svoj autoportrét s venovaním žiakom školy v Pohorelskej Maši.

V posledných týždňoch svojho života sa často vracal k svojmu životnému dielu a okrem iného ho charakterizoval aj takto: *Pokladajú ma za starého ospevovateľa prírody. Niekedy je to vyslovované, hlavne mladými, s akýmsi dešpektom. Ja som však na to hrdý, a myslím si, že som ju neospevoval dosť, aj keď som sa o to snažil zo všetkých síl.*

(-P.Návoy, J.Pompura -)

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

OSLÁVENCI

- 92 rokov
20.2. Anna Syčová, Clementisova 782
- 91 rokov
10.2. Mária Halajová, Za Vřšok 226
- 87 rokov
2.2. Anna Slízová, Kpt.Nálepku 305
13.2. Anna Syčová-Kriváň, Kpt.Nálepku 27
- 86 rokov
17.2. Františka Gálíková, Partizánska 547
- 83 rokov
16.2. Karol Bialik, Kpt.Nálepku 181
- 81 rokov
22.2. Františka Poláková, Za Potokom 701
- 80 rokov
22.2. Matej Frajt, Kpt.Nálepku 266
- 75 rokov
13.2. Matej Pompura, Za Vřšok 218
- 60 rokov
5.2. Anna Lakandová, Kpt.Nálepku 247
11.2. Mária Čajkovská, M.R.Štefánika 678
13.2. Ing. Julián Orolín, Poh.Maša 82
23.2. František Tlučák, Clementisova 808

NOVORODENCI

- 4.1. Nina Tlučáková, Clementisova 810

Základná organizácia SZPB a Obecný úrad v Pohorele si pietnym aktom kladenia venca k pamätníku padlých v I. a II. svetovej vojne pripomenuli 67. výročie oslobodenia obce rumunskou armádou.

Spomienková akcia sa uskutočnila dňa 27. januára 2012 o 10:00 hod. Pietneho aktu sa zúčastnilo cca 80 odbojárov, občanov a žiakov ZŠ Pohorelá. Podujatie obohatili kultúrnym programom žiačky ZŠ a folklórny súbor Kráľova hoľa so ženskou speváckou skupinou. Prítomných privítal starosta obce Ing. Jozef Kalman a krátky prejav o udalostiach tohto obdobia predniesol predseda ZO SZPB Ján Lakanda.

(-J.L.-)

Portrét Márie Syčovej-Fajoš
-M. Švabinský, 1937 -

Vila v Poh.Maši, kde býval M.Švabinský
(Foto: P.Brenčíč)

Z obecné kroniky:

(pozn.: výpis záznamov z kroniky je bez gramatických a štylistických úprav)

1942 – ALKOHOL VRAŽDÍ: Bolo po výplate. Mládenec J. S. T. z prvej svojej výplaty, ktorú si zarobil prácou v horách, chcel sa zavdačiť svojim kamarátom – rovesníkom. Za tým účelom išli do krčmy miestneho krčmára Juraja Kríaka. V dobrej nálade slovné zadreli do napitého staršieho občana M.K., ktorý súc popudený hádkou, odišiel z krčmy domov. Nezdržoval sa však dlho doma, ale s nožom vyčkával na ulici, kedy mládenci budú sa vracat' z krčmy a sotva podišiel niekoľko krokov, skočil ku nemu nožom ozbrojený M.K. a vrazil mu ho do žalúdka. Prvú pomoc poskytol ťažko zranenému ešte za noci štát. obv. lekár v Helpe dr. Alex Pestremenko, ktorý prikázal okamžité prevezenie do nemocnice. Stalo sa tak len nasledujúceho dňa predpoludním. Pri operácii v nemocnici v Podbrezovej následkom vnútorného vykrvácania J.S. zraneniu podľahol. Táto smutná udalosť prihodila sa vo štvrtok dňa 8. januára 1942. Len po telefonickej správe o smrti J.S. žandári zatkli M.K. a odviezli ho do vyšetrovacej väzby k okresnému súdu v Brezne / Hron.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý prípad prejednával, posúdil páchatela podmienene, lebo uznal poľahčujúce okolnosti – opilstvo, potažne že sa Matej Kulifaj len bránil.

POHORELSKÝ FOLKLÓR V ROZHLESE: Slovenský rozhlas zaradil dňa 10. februára 1942 do večerného programu o 21. hod. vysielanie pohorelských svadobných piesní. Sprievodné slovo o zvykoch pri svadbe mal učiteľ Gejza Horák. Vysielanie bolo reprodukované s platní, na ktoré bol pohorelský folklór nakrútený ešte 20. septembra 1941 v Pohorelskej Maši.

1952 – UTOPENIE ANNY HALUŠKOVEJ: Dňa 29. januára 1952 utopila sa v potoky, ktorý tečie cez Pohorelú, Anna Halušková, rodená Datková, číslo domu 256. Išla prať šaty. I muž bol s ňou. Prala naproti príchodu z uličky cez dvor od Dobošov. Voda bola malá, celkom nemohla ohroziť život človeka. Ale čo sa stalo? Odrazu prišiel taký veľký prívál vody, že žena nemala kedy a nemohla uhnúť sa príválu vody hore schodíkmi, ba ani muž jej nemohol pomôcť. Zúrivý a nečakaný prívál vód strhol ju a vliekol ju až po dom mäsiera Ševca. Mala hroznu smrť. Z uvedeného tragického prípadu vidno, aký záluďný je náš na oko nevinný potôčik, preto v budúcnosti varujte sa. Prívál vód uvoľnil sa náhlým oteplením.

OHEŇ U MARTINA KRŠNIAKA: Dňa 5. februára 1952 vznikol veľký oheň u Martina Kršniaka. Požiar spôsobil veľkú škodu v hodnote istotne blízko jedného miliónu Kčs, lebo úplne zničil zariadenie mlyna i zariadenie píly. Mlyn i píla boli už znárodnené. Požiar vznikol pravdepodobne pri zúriacej víchrici onej nešťastnej noci.

Bolo zničené i obytné stavenie, ktorého strecha úplne zhorela, takisto poval' a dlážky, i mury poškodené, slovom zkaža dokonala. Škodu utrpel nielen menovaný a národný podnik, Ale i všetci občania z Pohorelej a z okolitých obcí, lebo stratili možnosť používať služby mlyna a píly pre svoje životné potreby.

REORGANIZÁCIA ČSČK: V pondelok dňa 11. februára 1952 na výročitej schôdke došlo k oživeniu činnosti miestnej skupiny Československého Červeného kríža v Pohorelej. Bol zvolený nový predseda Jozef Ciper. Na schôdke zúčastnil sa i lekár z Brezna a prednášal o detských chorobách.

NOVÝ TAJOMNÍK MNV: Pri reorganizácii tajomníkov pri MNV nastala zmena i pri miestnom národnom výbore.

Ondrej Datko narodil sa dňa 16. februára 1915 v Pohorelej. Od 1. januára 1952 je tajomníkom MNV. Skúsenosti a práce nadobudol až dávnejšie ako zamestnanec. V svojej rodnej obci má ťažšiu prácu, ale občanom je zase lepšie, keď majú tajomníka znalého pomery v obci od základu.

Ondrej Datko

1962 – POLITICKÝ A VEREJNÝ ŽIVOT: Politický a verejný život v obci organizovala Rada Miestneho národného výboru. Funkciu predsedu miestneho národného výboru vykonával s. Paroš Karol a tajomníka MNV s. Rochovský Matej.

Poslanci sú väčšinou robotníci. V obci pri Miestnom národnom výbore pracovali komisie, ktoré boli zvolené vo voľbách v roku 1960.

Každý rok sa uskutočnili oslavy všetkých štátnych sviatkov, a to: Februárového víťazstva, MDŽ, Prvého mája, SNP, Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie. Na oslavy pripravili hodnotný program pionierska organizácia, škola, Československý zväz mládeže, Výbor žien a niektoré ďalšie spoločenské organizácie.

Občania veľmi radi a v hojnom počte sa zúčastňovali na oslavách.

Na počesť 9. zjazdu Komunistickej strany Československa prijali občania veľmi hodnotné záväzky, ktoré aj čestne splnili. Záväzky boli zamerané na plnenie nákupných úloh poľnohospodárskych produktov, poľnohospodárskych ciest, pri čistení potoka a pri úprave čistení verejných priestranstiev.

Pohorelské dievčatá, r. cca 1942

Gejza Horák: Pohorelá – dedina pod Orlovou (1939-1943)

Fašiangy- Na fašiangy, „šaleňo dñi“, je v dedine veselo. Slovo má hriate, muzika a tanec.

- I starí si povolia v tento čas, veď fašiangy sú v Pohorelej tak trošku sviatky. - Ba nie troška - celkom! Nikto nepracuje, každý sa chce zabaviť. Celé fašiangy by boli vari pridlhé na pijatku a veselosť. Nestačil by na ňu azda ani celoročný zárobok. - Ale by sme sa rozumeli: Pohorelci myslia fašiangami ostatné fašiangové dni, pondelok a utorok. Vtedy nejde nikto do práce. Kdežeby, však sú fašiangy! - Každý je pekne vyobliekaný ako vo sviatok.

Fašiangi bez „graplí“ ako rubár bez slaniny. - Musia byť!... Mat' vypráža „grapl'e“ a deti žiadosti-vo čakajú. Treba sa najesť teraz, kým ich je; po fašiangoch nežiadaj od matere nenapečie! Od včasného pondelkového rána dedina zaváňa sladkou masťou dobrotou. Poznať, že sú fašiangy.

Mládenci chodia po dedine a spievajú. Dievča vyzerá svojho šuhaja a usiluje sa uchytiť mu klobúk. Parobok sa bráni, ale vari len naoko, keď mu je dievča po vôli, zažartuje, uštipne na líce a tvrdo čaká večer. - Klobúk chce dievča naplniť graplami.

Dievky (kamarátky) sa zídu v jednom dome, donesú múku a vyprážajú. - Každá uchytila svojmu milému klobúk, treba ho naplniť. Pred večerom si parobci klobúky vymieňajú: chodia „po graploch“. - Dievčence dajú „grapl'e“, parobci peniaze na hriatu a zadovážia muziku. Mladá chasa sa zabáva: spev, tanec, dupot až sa drevenica kýva. Treba sa vyblázniť, lebo po Popolcovej strede sa musia zaobísť bez tanca a spevu. Jedia „grapl'e“, slaninu a klobásu, pijú hriatu a chvíle utekajú v bujnej zábave. A dva dni chytro prejdú...

Na Popolcovú stredú chodievali ženy z kostola rovno do krčmy. Či sa patrilo, či nie, ale tak bolo. - A tu skladali sa (na pálenku) „s taflí“, aby vraj mali vysoký ľan. Ktovie, či skákanie a skladanie pomáhalo, ale tak bolo. - Doktoré figliarice aj teraz ešte zachovávali starý zvyk: ústami. Chystajú sa do krčmy, no predsa nejdu. Na veľký ľan sa však skladajú; do krčmy sa síce nepatrí ísť, ale doma - to je už inšie...

Fašangy, Turica ..

Fašangy, Turica, Veľka Noc ide
Kto nemá kožuška zima mu byde
Ja nemom kožuška ľan sa trasem
Dejte mi slaninky nach sa spasem.

/:Hoj, hoj, na holi drabinka,
kto si svinka nevychova - v riti mu slaninka:/
Mate sa vy porezať, dejte mi nožyka,
ja vom idem odrezat'.
Máte sa vy porezať, dejte mi nožyka.

Fašangy už prešly

Fašangy už prešly, Kriva streda ide,
porataj ňom gazdo, čy ňom dačo vyjde.
Čy ňom dačo vyjde za naše kosaňa,
čo my cala leto zvažali ti sjana.

(za slová piesni ďakujeme B.Pompurovej)

Pohorelský hlásnik – informačné noviny Obce Pohorelá; reg.č. OÚ-OMT/1/95; číslo 2012/02, ročník VIII., - nepredajné -

vydáva Obecný úrad v Pohorelej; Redakcia: Nová 392, 976 69 Pohorelá; 048/6196102, pohorelsky.hlasnik@pohorela.sk, jan.pompura@pohorela.sk, www.pohorela.sk;

Uzávierka: 7. dňa, vychádza cca 15. dňa v mesiaci. Grafická úprava a tlač: OÚ Pohorelá. Zapožičané fotografie a dokumenty vraciame.